

16. ENTERNASYONAL YÜKSEK OKUL HAFTASI TOPLANTISI

Münih'in Tutzing'deki "Akademi für Politische Bildung" isimli ve Stenberg gölü kenarında bulunan modern binada 6 Ekim 1975 Pazartesi günü saat: 14.30'da başlayan 16. Enternasyonal Yüksek Okul Haftası toplantısı 10 Ekim 1975 Cuma günü saat: 16.30'da sona erdi. Bu toplantıya Batı Almanya (6) tebliğ, Yugoslavya (2) tebliğ, Türkiye (2) tebliğ, Romanya (4) tebliğ, Bulgaristan (2) tebliğ ve Yunanistan (1) tebliğ ile katılmışlardır. Toplantıyı Güneydoğu Avrupa Teşkilâtı (Südoesteuropa-Gesellschaft) tertiplemiştir.

1. gün açılış konuşmasını Güneydoğu Avrupa Teşkilât Başkanı Dr. Walter ALTHAMMER yaptı. Müteakiben Güneydoğu Avrupa Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Nathias BERNANTH konuştu.

16. Uluslararası Yüksek Okul Haftasının bu yılki mevzuunu, Güneydoğu Avrupa ülkelerindeki tedrisatın incelenmesi teşkil etmekteydi. Toplantıda tebliğ veren 17 ilim adamından başka muhtelif memleketlerden 40 kadar daha temsilci ve iştirakçi bulunuyordu. Türkiye'den tebliğ verenler: 1- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Almanca öğretim üyesi Prof. Dr. Şara Sayın

Dr. M. Münip Yegin (x)

(Yanında okutman Zehra İpşiroğlu ve Emel Sözen isimli asistanları olduğu halde) "Türkiye'de Genel Yüksek Okul Tedrisatı ile Bunların Çeşitli Branşlardaki Nisbetleri" isimli tebliğini verdi.

2. Erzurum Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dekanı Prof. Dr. M. Münip Yegin "Türkiye'nin Bugünkü Yüksek Tahsil Durumu ile Dünya Gençliğinin Bazı Problemlerine Kısa Bir Bakış" isimli tebliğini verdi. Ayrıca toplantılara hâlen Almanya'da tahsil gören 2 Türk öğrencisi daha iştirak ettiler (Turgut Sevilgen ve Halit Mayaoğlu). Okunan tebliğlerden ve her tebliğden sonra yapılan diskuzisyonlar esnasındaki soru ve cevaplardan Batı Bloku ülkelerle Doğu Bloku ülkelerin tedrisat sistemlerinde birbirinden tamamen farklı bir kaç nokta ile diğer bazılarının nisbeten birbirlerine benzer durumlar gösterdiği ortaya çıkmış bulunuyordu.

Ehemiyyetine binaen bunlardan bazılarını belirtmek istiyorum.

1- Batı ülkelerinin hemen hemen temsilcisi durumunda olan Almanya da, ilkokuldan itibaren liseyi bitirinceye kadar aşağıdaki gibi mecburi din dersleri verilmektedir.

Dindersi verilen sınıflar	Haftada	Yılda	Yılda Cem'an
İlkokul 1. Sınıfta	4 Saat	4x42	168 Saat
İlkokul 2. Sınıfta	4 "	4x42	168 "
İlkokul 3. Sınıfta	3 "	3x42	126 "
İlkokul 4. Sınıfta	3 "	3x42	126 "
Ortaokul ve Lise	2'şer	2x5x42	420 "
Toplam 1008 Saat			

Her öğrenci 14 yaşına kadar ve ya liseyi bitirinceye kadar toplam sayı olarak 1008 saatlık din dersini mutlak şekilde almış olmaktadır (velisinin red dilekçesi bulunmadığı takdirde). Diğer mesleki okullardaki din dersi saatleri çok daha fazla olabiliyor.

Üniversitelerde din dersi mecburiyeti yoktur. Fakat isteyen her üniversitesli genç, Theologie sahasında ders almak imkânına sahiptir.

2- Doğu Bloku'nun temsilciliğini yapan Romanya ve Bulgaristan temsilcilerine sorulup âlenen alınan cevaplara göre:

a- Doğu Bloku'nda ilkokulun birinci sınıfından itibaren din dersi yasaklanmıştır. Hiçbir öğrenciye din dersi verilemez.

b- Din dersi yerine kaim olmak üzere Suggestion Enstitüleri tarafından ilkokulların birinci sınıflarından başlayıp özel bir ders ve tatbikatının mevcut olduğu ifade edilmiştir.

Batı Almanya temsilcilerinden Dr. Werner BARTSCH'in bir sorusu üzerine Bulgaristan temsilcisi Bay Nikola VELVEC Suggestion derslerinin mahiyetini açıklamak yetkisine sahip olmadığını beyanla, "Bu hususta bilgi almak isterseniz, size gerekli adresi verebilirim" şeklinde cevaplandırmıştır. Muteakiben Dr. BARTSCH kendi bilgisine göre suggestion dersleri arasında (Hipnotizma ve beyin yıkama gibi) konula-

rın bulunduğunu ilâve ederek, sorusunun cevapsız kalışına üzüntülerini belirtmiştir.

Daha sonra Batı Bloku temsilcileri arasında, suggestion konusunun yalnız Doğu Bloku devletlerde değil, bu suretle yetiştirilmiş elemanların komşu ve dış ülkelere gönderilerek oralarda yeraltı faaliyetlerin yürütülmesini temin ettikleri kanaati dile getirilmiştir.

3- Batı memleketlerinde yüksek öğrenim için sayıca herhangi bir sınırlama yoktur.

4- Doğu Bloku ülkelerinde ise 5 yıllık planlar içinde her sene için kaç adet, hangi meslek erbabına ihtiyaç bulunduğu kayıtlı olduğundan, Fakültelere ve Yüksek Okullara alınacak öğrenci sayısı da çok mahduttur. Her Fakülte müstakilen imtihan açar. Yüzbinlerce aday imtihana girer, fakat bunlardan pek azına sıra gelir.

5- Yugoslavya'da doçentleri her üç yılda ve profesörleri ise 5 yılda bir yeniden atanıyorlar.

6- Yalnız Almanya'da değil, hemen bütün ülkelerde ilkokuldan sonra pek çeşitli ve bol sayıda san'at ve meslek okulları mevcut. O sebeple liseyi bitirip yüksek tahsile ulaşmak isteyenler, her yıl bir hayli azalmaktadır. Zira ortaokul ve Lisenin her sınıfından o meslek okullarına yan geçiş imkânları mevcut. Böylece gençler daha kısa yoldan ha-

yatlarını kazanmak fırsatına sahip bulunuyorlar.

7- Hemen bütün ülkelerde bol sayıda anaokulları var. Fakat Doğu Bloku memleketlerde anaokulları, bebeklerden başlayarak bütün çocukları istiyebilecek tarzda hazırlanmıştır.

8- Öğrencilerin öğretim süreleri arasında büyük farklar yok. Ancak Almanların Volksschule (yani İlkokul) ve Doğu Bloku ülkelerin Volkshausbildung (Halk Eğitimi) dedikleri ilk tahsil süreleri 8 sene olmakla beraber, Almanya'da ortaokula devam edebilecek başarılı öğrenciler 4. üncü sınıftan sonra orta 1. sınıfa kabul ediliyorlar.

Daha açık ayrıntıları veya beraberlik taraflarını, yalnız dinlemek suretiyle yeterli derecede tesbit etmek mümkün olmamıştır. Verilen tebliğlerden bir kısmını beraberimde getirdim. Vakit buldukça inceleyip ayrıca ilâve rapor hazırlamak niyetindeyim. Bundan başka, toplantıyı tanzim eden idareciler, bütün tebliğlerin bir kitap halinde bastırılacağı ve bizlere ulaştırılacağını vâdetmiş bulunuyorlar. Muhtemelen tafsilatlı raporun hazırlanması kitabın bize ulaşmasına kadar gecikebilecektir.

Kendi tebliğimin mealen tercümesi ektedir.

Keyfiyeti belirten önrapor saygı ile arz olunur.

1.11.1975

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ DEKANI
PROF. DR. M. MÜNİP YEĞİN'İN ALMANYANIN MÜNİH-TUTZİNG
ŞEHRİNDE TOPLANAN 16. ENTERNASYONAL YÜKSEK OKUL
HAFTASINDA SUNDUĞU 8.10.1975 TARİHLİ TEBLİĞİNİN ÖZETİ**

Pek Muhterem Bayanlar ve Baylar,

Her şeyden evvel bana bu fırsatı
verdiğiniz için teşekkür etmek istiyorum.
Ben size Türkiye'deki halihazır yüksek
tedrisat ile dünya gençliğinin bazı prob-
lemeleri hakkında bilgi sunacağım.

Önce Türkiye'deki yüksek tedrisa-
tın kısaca takdimi:

Memleketimizdeki bütün yüksek
tedrisat Devletçe yürütülür. İlkokuldan
Üniversite tahsilinin bitimine kadar öğ-
renciler hiçbir tahsil ücreti ödemezler.

Çocuk 7 yaşında ilkokula başlar.
İlkokul 5 sene devam eder. Bundan
sonra ortaokula gider. Tablo No: 1'de
bazı rakamlar görüyoruz. Hâlen her se-
ne okul çağına giren çocuk sayısı 6
milyon kadardır. Bunlardan % 84'ü
7-11 yaş arasında ilkokula devam eder-
ler; kalan % 16'sı ise çeşitli sebepler-
den dolayı okula devam etme imkân-
ından mahrumdur. İlkokuldan sonra
öğrenciler ortaokula başlayıp burada
3 sene okurlar. o zaman çocuklar 12-
14 yaşa ulaşmışlardır. Onların müteakip
gelişmeleri lisede olur ve o da 3 yıl de-
vam eder. Genellikle yüksek okula de-
vam edebilmek 11 yıllık bir öğretim sü-
resinden sonra mümkün olur.

İlkokulu bitiren çocukların % 52'si
ortaokula geçerler, diğerleri ya bir me-
muriyet veya herhangi bir özel iş sahibi
olurlar. Keza ilkokuldan sonra çeşitli
meslek okullarına gitmek te mümkündür.
Bunlar daha 6 veya 7 yıl müddetle
okumuş olurlar.

Liseyi ve aynı şekilde lise ayarı
olan meslek okullarını başarı ile bitiren
çocuklar , yüksek tahsil yapabilmek
için Merkezi İmtihan Sistemi adını
verdiğimiz genel bir sıralama imtihanı-
na tâbi tutulurlar ve bu suretle kabi-
liyetlerinin ortaya çıkması temin edilir.

Mesalâ 1977 yılı içinde lise orijinli
ve diğerlerinden olmak üzere 240 bin
kişi müracaat etmiştir. Bunlardan tah-
minen 60.000 müracaatçı yüksek okula
kaydedilmiştir. Kalan % 75 nisbetin-
deki aday yüksek tedrisata imkân bula-
mamıştır. Bu durum senelerden beri
Hükümetimiz için büyük bir mesele teş-
kil etmiş, dolayısıyla son yıllarda bazı ye-
ni üniversitelerin açılması yoluna gidil-
miştir. Üniversitelerimiz yüksek okul ve
akademilerimiz Türkiye'nin çeşitli Böl-
gelerine yayılmış durumdadır.

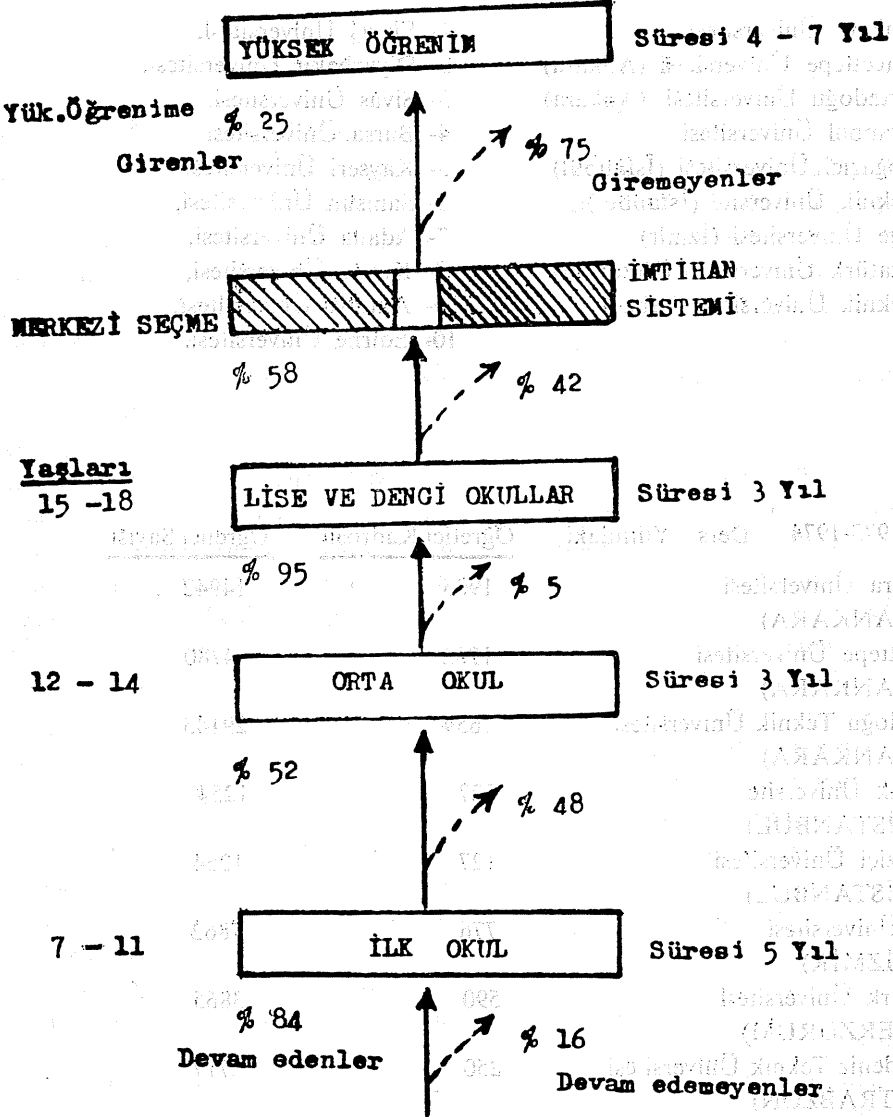
I Yüksek Okullarımız:

Teknik Yüksek Okullar: Denizcilik
Yüksek Okulu, Yabancı Diller Yüksek
Okulu, Gazetecilik Yüksek Okulu,
Eczacılık Yüksek Okulu, Dış Hekimliği
Yüksek Okulu, Yüksek Öğretmen Oku-
lu Yüksek İslâm Enstitüleri, Ticaret
ve Turizm Yüksek Okulu, Polis Ens-
titüleri, Eğitim Enstitüleri, Yüksek
Teknik Öğretmen Okulları, İktisadi Ti-
carî İlimler Yüksek Okulu, Sağlık Yü-
sek Okulu, Güzel Sanatlar Yüksek O-
kulu ve Biyoloji Yüksek Okulu.

II Akademilerimiz:

İktisadi-Ticari İlimler Akademileri,
Güzel Sanatlar Akademisi, Sosyal Hiz-

TABLO NO. 1 : Türkiye muhtelif kademelerdeki tahsil nisbetleri

metler Akademisi, Mimarlık ve Mühendislik Akademileri.

III Üniversitelerimiz:

Eski Üniversiteler 9 adet ve yenileri de 10 adet olmak üzere cem'an

19 Üniversitemizden bahsedebiliriz. Yeni Üniversitelerimiz son 2 yıldan beri faaliyete geçmekte olup, şimdilik 1-3 fakülteden müteşekkildirler.

Eski Üniversitelerimiz

- 1- Ankara Üniversitesi,
- 2- Hacettepe Üniversitesi (Ankara)
- 3- Ortadoğu Üniversitesi (Ankara)
- 4- İstanbul Üniversitesi
- 5- Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul)
- 6- Teknik Üniversite (İstanbul)
- 7- Ege Üniversitesi (İzmir)
- 8- Atatürk Üniversitesi (Erzurum)
- 9- Teknik Üniversite (Trabzon)

Yeni Üniversitelerimiz :

- 1- Elazığ Üniversitesi,
- 2- Diyarbakır Üniversitesi,
- 3- Sivas Üniversitesi,
- 4- Bursa Üniversitesi,
- 5- Kayseri Üniversitesi,
- 6- Samsun Üniversitesi,
- 7- Adana Üniversitesi,
- 8- Konya Üniversitesi,
- 9- Antalya Üniversitesi,
- 10- Edirne Üniversitesi.

1973-1974	Ders	Yılındaki	Öğretici Kadrosu	Öğrenci Sayısı
Ankara Üniversitesi (ANKARA)		1905		14942
Hacettepe Üniversitesi (ANKARA)		1282		4780
Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ANKARA)		1659		29143
Teknik Üniversite (İSTANBUL)		727		1254
Boğaziçi Üniversitesi (İSTANBUL)		127		1254
Ege Üniversitesi (İZMİR)		776		7862
Atatürk Üniversitesi (ERZURUM)		590		3865
Karadeniz Teknik Üniversitesi (TRABZON)		250		2717
AKADEMİLER		907		32860
Yüksek Okullar		2765		74048
		11773		185285

Buna göre ortalama olarak her öğrenciye 15 öğrenci isabet etmektedir. Öğretim kadrosuna ait rakamlarda profesör ve doçent sayısı ortalama olarak 1/3 nisbetindedir. Diğerleri asistanlardan ibarettir. Şayet yalnız profesör ve doçentler nazarı itibara alınırsa, her öğretim üyesine 50 kadar öğrenci isabet eder.

Konuşmamın sonunda daha kısa olarak üniversite gençliğinin bazı problemlerine temas etmek istiyorum. Hakkatde bu problemler üzerinde tafsilâtlı bir şekilde durmak için bana tahsis edilen zaman kâfi değildir. Dolayısıyla bu konunun yalnız bazı noktalarını belirtmek niyetindeyim. Çeşitli memleketlerde eğitimcilerin gençlerin inatçı tutumları karşısında oldukça çaresiz bulundukları malûmdur. Üniversite gençliği ve öğrenciler kanun ve nizamlara sertlik ve intizamlı durumlara karşı genellikle zıt tavır takınmaktadırlar. Gençleri eğitenler onların iç âlemlerini tatmin için gerekli çarelere müracaat etmemektedirler. Benim müşhededelerime göre, bugünkü tek taraflı terbiye sistemi, gençliği tatmin etmemekte, çünkü gençler bu nizam içinde aradığını bulamamaktadır.

Onlar, kendilerini yahnız ve terk edilmiş gibi hissetmektedirler ve onlar şüphe ve ümitsizlik içerisinde muzdarip durumdadırlar. Böylece kendilerini çeşitli sebeplerden ileri gelmiş ruhi ve akli bir kriz içerisinde buluyorlar. Zamanımızdaki daimi endüstrileşme ihtilâli ve bu suretle ortaya çıkan cemiyet huzursuzluğu, insanlardaki mâneviyatsız kalma tehlikesini tevhit etmektedir. Şayet insan, bu materyalist âlemde kendisini para ile değiştirecek kadar küçü-

lürse, bu takdirde o, yaşantısından gayrimemnun ve hissiz bir hayat içerisinde gömalecektir. İşte o sebeple, *İnsan ile hayvon arasındaki farkın hiç unutulmaması lâzımdır*. Aşikârdır ki, insan hayvandan üstün bir yaratıktır. Şayet bu fark öğretilmezse, yani eğer insan hayvan gibi yaşarsa, bu takdirde ve bu suretle onda farklı bir reaksiyon halini görmek mümkün değildir. İnsan hayvana nazaran, akıl, irade ve muhakeme yönünden çok üstün bir mertebededir. Lâkin tabiat araştırmacıları bu güne kadar sadece dış dünya olaylarını incelemekten başka bir şey yapmamışlardır. Çünkü onlar teknik ve teknolojik değerlere kendilerini kaptırmışlar, normal moral yapılarını ve gayelerini sadece tabiat araştırmalarına tahsis ederek, bunların yanında gençlerin ruhi ihtiyaçlarını hesaba katmamışlardır.

Bize dış âlemi tanıtan bir zihniyetten ibaret olan tabiat araştırmacılığı ile insanın ruhi melekelerini beraberce inceleyen müşterek çalışmalar mevcut olmadıkça, mevcudat hakkında iyi bir kanaat sahibi olmak mümkün değildir. *Bugün çoklukla üzerinde durulan dış âlemde başka bizim araştırmamız gereken bir de iç âlem mevcuttur*. Dolayısıyla bugünkü araştırmacıların akıl, irade ve muhakeme gibi konularla da meşgûl olmaları lâzımdır. Meselâ, akıl biyokimyası, irade biyokimyası ve muhakeme biyokimyası gibi; elbette ki, bu yalnız bir taraflı tavsiiyeden ibarettir.

Hülâsaten ifade etmek gerekirse, genç neslin organizmasında mevcut bulunan potansiyel enerjinin, istikbalde hem kendisi ve hem de cemiyete faydalı olacak şekilde kullanılması bir zaruret.